

Қазақстан Республикасы экология және
табиғи ресурстар министрлігі

«Қазгидромет» РМК

2026 ж. «13-15» маусымға арналған

**Қазақстан Республикасының таулы аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел
қауіптілігінің күнделікті бюллетені №28**

(бюллетеньнің қолданылу мерзімі: 2026 жылғы 12 маусым сағат 20:00-ден 15 маусым сағат 20:00-ге дейін)

құрастырылған күні: 12.06.2026 ж.

Мекен жайы: Алматы қ., Абай д., 32
Астана қ., Мәңгілік ел д., 11/1

Сел үдерістерін зерттеу және
селді болжау басқармасының
басшысы:

Яфязова Р.

тел.: 8(727) 267-53-38

e-mail: seli@meteo.kz

Кезекші синоптик:

Алданбергенова А.

тел.: 8(7172) 79-83-75

e-mail: ukpp@meteo.kz

2026 жылғы «13-15» маусымға

Қазақстан Республикасының аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел қауіптілігі туралы Кеңес беру

Облыстар	Сел қауіпті аудандар	Гидрометеорологиялық жағдай
Алматы	Іле Алатауы	Қар жамылғысы 3500 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Нөлдік изотерма таңғы сағат 5-те 3975 м биіктікте болды. Орташа тәуліктік ауа температурасы 2,1-3,7 °С төмендеді, биік таулы аймағында – 3,0 °С. Төмен және орта таулы аймақтарында топырақ ылғалдануы жоғары. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай төмендеуі байқалмайды. 13 маусымда кей жерлерде өткінші жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Күнгей Алатауы	Қар жамылғысы 3500 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (08 маусым жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 3,1 °С төмендеді. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай көтерілуі байқалмайды. 13 маусымда күндіз өткінші жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Теріскей Алатау	Қар жамылғысы 4100 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (08 маусым жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,9 °С төмендеді. Өзендердегі су деңгейінің едәуір өзгерістері байқалмайды. 13 маусымда кей уақытта жаңбыр (1-8 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Жетісу	Жетісу Алатауы	Жетісу Алатауының батыс бөлігінде қар жамылғысы 3100 метрге жуық және одан жоғары биіктіктерде сақталуда, солтүстік бөлігінде – 3900 метрден жоғары, солтүстік-шығыс бөлігінде – 3700 метрге жуық және одан жоғары, ал оңтүстік бөлігінде – 3800 метрге жуық және одан жоғары биіктіктерде сақталуда (08 маусым жағдайында). Жетісу Алатауының солтүстік-батыс бөлігінде орташа тәуліктік ауа температурасы 3,9 °С төмендеді; батыс бөлігінде – 3,1 °С. Өзендердегі су деңгейінің едәуір өзгерістері байқалмайды. 13 маусымда күндіз аздаған жаңбыр (0,9 мм дейін), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Жамбыл	Қырғыз Алатауы	Қар жамылғысы 3300 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (08 маусым жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,2 °С төмендеді. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай көтерілуі байқалмайды. 13 маусымда кей жерлерде өткінші жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Талас Алатауы	

Түркістан	Талас Алатауы	Қар жамылғысы 3300 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (08 маусым жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,6 °С өсті. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай төмендеуі байқалмайды. 13 маусымда күндіз өткінші жаңбыр (1-6 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Өгем жотасы	Қар жамылғысы 3200 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (08 маусым жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,6 °С өсті. Өзендердегі су деңгейі өзгеріссіз. 13 маусымда күндіз өткінші жаңбыр (1-6 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Маңғыстау	Маңғыстау таулары	Орташа тәуліктік ауа температурасы 3,1 °С өсті. 13 маусымда Кей жерлерде жаңбыр (5 мм дейін), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14 маусымда жаңбыр (5 мм дейін), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 15 маусымда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (20 мм дейін), найзағай, бұршақ, дауыл. Маңғыстау тауларында қарқынды ұзақ жауын-шашын түскенде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
Абай	Тарбағатай	Қар дақтары 3000 м жуық биіктікте жатыр (08 маусым жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,4 °С төмендеді. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай төмендеуі байқалмайды. 13 маусымда күндіз кей жерлерде жаңбыр (1-10 мм), найзағай, бұршақ, дауыл. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Шығыс Қазақстан	Сауыр	Қар дақтары 3500 м жуық және одан жоғары биіктікте жатыр (08 маусым жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,9 °С өсті. 13 маусымда кей жерлерде жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Қазақстандық Алтай	Қар жамылғысы солтүстік жоталарда 2300 м биіктік шамасында және одан жоғары (08 маусым жағдайында). Қазақстандық Алтайдың солтүстік-батыс бөлігінде орташа тәуліктік ауа температурасы 0,1 °С өсті; оңтүстік-шығыс бөлігінде – 0,4 °С. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай төмендеуі байқалмайды. 13 маусымда кей жерлерде жаңбыр (1-10 мм), найзағай, күндіз, бұршақ, дауыл. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 14, 15 маусымда жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.

Бюллетеньді құрастыру кезінде «Қазгидромет» РМК бөлімшелерінің деректері мен ақпараттары, Жер туралы ғылымдар орталығы (GFZ) Потсдам, Германия ұсынған MODSNOW құралы пайдаланылады

Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің деңгейі (1 Қосымша)

!!! Ескерту: Сел қауіпті ауданда тәртіп ережесін сақтаңыз (2 Қосымша)

Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің деңгейі

Сел қауіптілігінің деңгейлері	Сел қауіптілігінің деңгейін анықтайтын факторлар	Қауіптілік дәрежесі	Қорғау шаралары
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының жоғары мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері ≥ 30 мм (өте қатты жаңбыр) немесе нақты жауған сұйық жауын-шашын мөлшері ≥ 40 мм</p>	<p>Халық пен шаруашылық нысандары үшін үлкен қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдары мен халықты хабардар ету.</p>
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының жоғары мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері 15-29 мм (қатты жаңбыр)</p>	<p>Халық пен шаруашылық объектілері үшін потенциалды қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдары мен халықты хабардар ету.</p>
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының салыстырмалы түрде төмен мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері 15-29 мм (қатты жаңбыр)</p>	<p>Төмен таулы аймақта селдің пайда болу аймағында адамдар үшін потенциалды қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдарына және халыққа хабарлау.</p>
	<p>Төмен ауа температурасы, топырақтың ылғалдылығы, сұйық жауын-шашынның болмауы.</p>	<p>Қауіптілік жоқ</p>	<p>Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау, «Абайлаңыз, сел қауіптілігі бар телім» ескерту қалқандарын назарға алу</p>

Сел қауіптілігінің белгілері және Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

Тауларға бару және онда болу жоспарланғанда, ауа райының өзгерістерін және дауылды ескертулерді бақылау қажет. Сел қауіпі туындаған жағдайда, сел қауіпі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау керек. Сел ағынының тереңдігі 40-50 м жетуі мүмкін (әсіресе арнаның бұрылыстарында), ағынның қозғалу жылдамдығы-5-10 м/с және одан жоғары (жекелеген жағдайларда 15-20 м/с дейін) болады. Егер адам сел ағынына түссе, өлімге алып келуі сөзсіз, сондықтан қауіпсіздік шараларын сақтау ерекше мәнге ие болады.

Қатты жауын-шашынның түсуінен туындаған сел қауіптілігінің белгілері

- ✓ Өзендегі судың шығыны мен лайлылығының күрт артуы.
- ✓ Өзен арнасының жоғарғы бөлігінде балшық шаңы бұлтының және гүрілдің пайда болуы.
- ✓ Селге жақын жерде топырақ беткейін шайқау.

Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

- ✓ Өзен арнасына (жайылмасына), құрғақ арнаға және көл бөгетіне жақын жерде демалуға және шатырлы лагерь құруға болмайды.
- ✓ Бақылаушыны алға қойыңыз, сонда ол алда не болып жатқанын көреді және төнген қауіп туралы ескертеді, сонымен қатар өзеннен су алуға барғанда.
- ✓ Сұйық жауын-шашынның қарқынды түсуі және сел қауіптілігінің басқа да белгілері кезінде өзен арнасынан (жайылмасынан), құрғақ арнадан алыстау және аңғардың баурайы бойынша 40-50 м жоғары көтерілу.
- ✓ Сел өткен кезде одан өзен арнасының бойымен қашуға болмайды, аңғардың баурайы бойымен 40-50 м жоғары көтерілу керек (сел тасқынынан тастар ұшуы мүмкін).
- ✓ Тік жартастар мен тік беткейлердің астында тоқтамаңыз (топырақ беткейінің шайқалуынан, сел жақын жерде, құламалар мен тастың түсуі болуы мүмкін).
- ✓ Сел өткеннен кейін өзен арнасына түспеу, өйткені арнада сел қайта қалыптасу мүмкін.
- ✓ Сел жүріп өткеннен соң беткейлердің сырғуынан, үзілген немесе салбырап тұрған электр сымдарынан, бүлінген газ магистралынан абай болған жөн.

2026 жылғы «13» маусымға
 ҚР таулы аудандары бойынша ауа-райы болжамы

Іле Алатау	Кей жерлерде өткінші жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, кей уақытта екпіні 15-20 м/с. 2000 м: Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 18-23 градус жылы. 3000 м: Ауа температурасы түнде 5-10, күндіз 8-13 градус жылы.
Күнгеі Алатау	Күндіз өткінші жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, кей уақытта екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 20-25 градус жылы.
Теріскей Алатау	Кей уақытта жаңбыр (1-8 мм), найзағай. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, кей уақытта екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 18-23 градус жылы.
Жетісу Алатау	Күндіз аздаған жаңбыр (0,0-0,9 мм). Найзағай. Солтүстік- батыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. 2000 м: Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 22-27 градус жылы. 3000 м: Ауа температурасы түнде 2-7, күндіз 17-22 градус жылы.
Қырғыз Алатау	Кей жерлерде өткінші жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Солтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, кей жерлерде 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 10-15, күндіз 24-29 градус жылы.
Талас Алатау (Жамбыл облысы)	Кей жерлерде өткінші жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Солтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, кей жерлерде 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 10-15, күндіз 24-29 градус жылы.
Талас Алатау (Түркістан облысы)	Күндіз өткінші жаңбыр (1-6 мм), найзағай. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 8-13 м/с. Ауа температурасы түнде 10-15, күндіз 19-24 градус жылы.
Өгем жотасы	Күндіз өткінші жаңбыр (1-6 мм), найзағай. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 8-13 м/с. Ауа температурасы түнде 15-20, күндіз 25-30 градус жылы.
Маңғыстау таулары	Кей жерлерде жаңбыр (0,0-5 мм), найзағай. Солтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, кей жерлерде 15-18 м/с. Ауа температурасы түнде 20-25, күндіз 31-36 жылы.
Сауыр	Кей жерлерде жаңбыр (1-3 мм), найзағай. Оңтүстік-батыстан, батыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 12-17, кей жерлерде 8, күндіз 25-30, кей жерлерде 17-22 градус жылы.
Тарбағатай	Күндіз кей жерлерде жаңбыр (1-10 мм), найзағай, бұршақ, дауыл. Батыстан, оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14, күндіз кей жерлерде 15-20, екпіні 23 м/с. Ауа температурасы түнде 15-20 градус жылы, күндіз 30-35 градус қатты ыстық.
Қазақстандық Алтай	Кей жерлерде жаңбыр (1-10 мм), найзағай, күндіз, бұршақ, дауыл. Оңтүстік-батыстан, батыстан жел соғады, күші 9-14, кей жерлерде екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 12-17 градус жылы, күндіз 30-35 градус қатты ыстық, кей жерлерде 20-25 градус жылы.

2026 жылғы «14-15 маусымға» арналған
ҚР таулы аумағы бойынша консультативтік болжам

Алматы: өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Ауа температурасы 14 маусымда түнде 5-10, күндіз 21-26 градус жылы, 15 маусымда түнде 8-13, күндіз 23-28 градус жылы.

Жетісу: өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Ауа температурасы 14 маусымда түнде 7-12, күндіз 25-30 градус жылы, 15 маусымда түнде 10-15, күндіз 27-32 градус жылы.

Жамбыл: өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Ауа температурасы 14 маусымда түнде 13-18 градус жылы, 15 маусымда 15-20, күндіз 27-32 градус жылы.

Түркістан: өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Ауа температурасы түнде 14 маусымда 10-15 градус жылы, 15 маусымда 12-17, күндіз 27-32 градус жылы.

Маңғыстау: 14 маусымда жаңбыр (0,0-5 мм), найзағай. 15 маусымда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-20 мм), найзағай, бұршақ, дауыл. Ауа температурасы түнде 14 маусымда 17-22 градус жылы, 15 маусымда 20-25, күндіз 25-30 градус жылы.

Абай: жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Ауа температурасы 14 маусымда түнде 15-20 градус жылы, 15 маусымда 17-22, күндіз 25-30 градус жылы.

Шығыс Қазақстан: жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Ауа температурасы 14 маусымда түнде 12-17 градус жылы, 15 маусымда 14-19, күндіз 23-28 градус жылы.